מה נורא המקום הזה

דער שוהל-הויף אין סיגוט, רומעניע

סעריע-ארטיקלען היסטאריע און געדאנקען אין בעפארברייטונג צום בעפארשטייענדן נסיעה "ימי אורה" פון כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א, אין צוזאמענהאנג מיט'ן "לחדש אורה" פראיעקט

תשוח"ח לכבוד ספרא רבא הרה"ג ר' **שמואל שלמה טעללער** שליט"א, ממנהלי בית רחל קרית יואל ומו"ל ספרי ומשה הי' רועה

ארײנפיר:

א הייליגער ציטער נעמט ארום אנשי שלומינו תלמידי וחסידי סאטמאר הי"ו, וואס זענען דבוק צום אילנא דחיי די הייליגע גזע פון רבותינו הק' מוסדי דור ודור שושילתא קדישא עצי תמרים זכותם יגן עלינו, הערנדיג איבער די ידיעה המרגשת אז חפץ ה' הצליח בידי שליחי הנאמנים פון פרי עצי חיים, כ"ק מרן רבינו הגה"ק מסאטמאר שליט"א, ווען נאך לאנגע יארן עסקנות ושתדלנות איז בס"ד געלונגען צו קענען פולשטענדיג אויסלייזן דעם הייליגן שטח פונעם 'שוהל-הויף', דאס וויגעלע פון סיגוט-סאטמאר און דאס צוריקברענגען לידי גזע עצי התמרים, 'לחדש אורה', צוריקצובויען א בנין לתורה ולתפלה ולטהרה אויף דעם מקום וואס איז דורכגעזאפט מיט אזויפיל קדושה וטהרה.

מה נורא המקום הזה! די געפילן בלייבן פשוט שטיין פארגליווערט, די הערצער שטורמען, די געדאנקען לויפן פאראויס. ס'איז זייער שווער זיך מצמצם צו זיין און ארויסברענגען פון וואס מ'רעדט דא. דער חצר הקודש "סיגוט"! א סימבאל פון קדושה וטהרה, מסירת נפש, העמדת הדת על תילה, מלחמת ה', דער תל תלפיות שהכל פונים אליו, דער הויף וואס האט געוויבלט פאר לאנגע יארן און געווען דער צענטער וואס האט משפיע געווען תורה ואורה פאר אידישע קינדער ארום די גאנצע מדינה.

אין דעם חצר הקודש איז געשטאנען דער בית המדרש הגדול אין סיגוט, וואו עס האבן געדאווענט און געהאלטן פלאמפייערדיגע דרשות אלע הייליגע רבי'ס לבית עצי התמרים, מרנן ורבנן ה"ה: ישמח משה, רבי אלעזר ניסן, ייטב לב, קדושת יו"ט, עצי חיים, דברי יואל, הגה"צ רבי זלמן לייב, מרן הברך משה, זכר צדיקים לברכה לחיי העולם הבא.

אזוי אויך האט זיך דארט געפונען "דער חסיד'ישער בית המדרש" וואס דער הייליגער ייטב לב זי"ע האט אויפגעבויעט בקדושה העליונה, און אויף דעם מקום געגרינדעט די ערשטע חסיד'ישע ישיבה אין אונגארן, אנגעפירט דורך א חסיד'ישער רבי ומנהיג העדה אינאיינעם מיט'ן טיטל "ראש ישיבה ומרביץ תורה", לבחורי חמד; א חידוש בימים ההם! און דארט האבן אלע צדיקי בית סיגעט געפראוועט זייער עבודת הקודש מידי יום ביומו ומידי שבת בשבתו.

אזוי אויך האט זיך געפינען אין דעם שטח די הייליגע דירה מקום דירתם פון רבותינו הקדושים זי"ע, וואו עס איז געשטאנען די וויגעלע פון רבוה"ק הקדושת יו"ט, האחים הגדולים מרן בעל עצי חיים ובעל דברי יואל זי"ע, ולאחריו מרן בעל ברך משה זי"ע, וואס דער ביקסאדער רבי זצ"ל האט זיך אויסגעדריקט אויף די דירה: "א שאד אז די ווענט פונעם צימער וואו די צוויי הייליגע ברודער (רביה"ק העצי חיים זי"ע און רביה"ק הדברי יואל זי"ע) זענען אויפגעוואקסן קענען נישט רעדן, ווייל ווען זיי קענען ווען רעדן וואלטן זיי דערציילט פון זייער געוואלדיגע קדושה וטהרה און דאן וואלט מען ווען געקענט פארשטיין ווי אזוי זיי זענען אויסגעוואקסן צו זיין מנהיגי ישראל".

וגם לרבות איז געשטאנען אויף דעם מקום די מקוה טהרה (מעיין), וואס ביז'ן היינטיגן טאג פליסט נאך דער מעיין טהור, וואס איז געבויעט געווארן דורכ'ן הייליגן **ייטב לב** זי"ע, און איז איבערגעפרישט געווארן נאך די מלחמה דורכ'ן רבי'ן דער ברך משה זי"ע, ומבאר ההוא ישקו העדרים, און נאך אלע אנדערע רוחניות'דיגע הצטרכות'ן וואס איז געשטאנען צום באנוץ פון רבוה"ק זי"ע במשך א תקופה פון הונדערט און פופציג יאר.

אט דער שטח וואס איז זינט די ביטערע מלחמה געשטאנען פוסט, חרוב ונחרב, איז קדוש ומקודש בקדושה של מעלה, זי האט זוכה געווען אז פון איר איז געפירט געווארן דאס גאנצע אונגארישע אידנטוהם במשך א תקופה פון ארום הונדערט יאר.

דא זענען געבוירן געווארן אונזערע הייליגע רבי'ס דור אחר דור, די צדיקים הגדולים וואס האבן געשאקעלט וועלטן מיט זייער גאונות און צדקות! פון דא איז ארויסגעקומען אזויפיל הוראות און הדרכות וועלכע זענען נר לרגלינו! פון דא זענען אנגעפירט געווארן אלע מערכות להעמיד הדת על תלה! דא זענען געדאווענט געווארן די הייליגע תפילות בהשתפכות הנפש דורך צדיקי אמת! דא זענען געשריבן געווארן די הייליגע תשובות בדבר ה' זו הלכה! דא זענען געזאגט געווארן די פלאם פייערדיגע דרשות לעורר לבבות ישראל! דא זענען פארגאסן געווארן טייכן טרערן פון כלל ישראל און פאר כלל ישראל! דא זענען טויזנטער אידן געהאלפן געווארן מיט רפואות און ישועות! פון דא זענען טויזנטער אידן אויפגעראכטן געווארן!

אט דער הייליגער מקום וואס שוין נאנט צו זיבעציג יאר פוסטעוועט עס ארום וועט בע"ה יעצט אויפגעראכטן ווערן. וזרח השמש! עס קומט דער מאמענט פון "לחדש אורה"!

עס איז נישטא די ווערטער ארויסצוברענגען דעם משמעות און טיפקייט וואס ליגט אונטער די החלטה פון כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א, זיך צוריק צו קערן צום "מקום שהתפללו בו אבותיו" באלד נאך ל"ג בעומר, פאר א פולע וואך צייט אויף א לענגערע נסיעה צו די מקומות הק', מיט אן היסטארישער שבת (פ' בה"ב, מברכים סיון) אין מעזיבוזש, אין באגלייטונג פון א געקליבענע צאל בני המשפחה און נגידים בעם וועלכע נעמען אנטייל אינעם זעלטענעם "לחדש אורה קאמפיין", ווען דער הויפט-ציל איז דער התרגשות'דיגער מאורע "מעמד לחדש אורה", באשטימט אויף זונטאג פ' במדבר, כ"ה אייר, יומא דהילולא של כ"ק הגה"צ רבי יקותיאל יהודה זצ"ל הי"ד אבד"ק סיגוט, ויום הצלה של של רביה"ק בעל ברך משה זי"ע.

ביים "מעמד לחדש אורה" אויפ'ן חצר הקודש, וועט בעז"ה דער רבי שליט"א וועט אראפשטעלן דעם אבן הפינה פאר א נייעם בנין ביהמ"ד ומקוה, לחדש אורה פון בית מדרש ומעיין-מקוה פון רבותיה"ק זי"ע, צו ערמעגליכן אז די אלע שיירות וואס קומען מתפלל זיין על מנוחת קדשם פון רבותה"ק זי"ע אדער פארן דורך די געגנט אויף נסיעות לקברי צדיקים, זאלן האבן גרייט א אידיש ווינקל וואו צו קענען דאווענען, לערנען, זיך מטהר זיין און אפרעכטן סעודות וכדו'.

ווי מער מ'טראכט אריין דערין, ווי מער מ'איז זיך מתבונן דערין, קומט ארויף די הרגשה אז מיר זענען גאר צו קליין צו קענען פארשטיין דעם ריכטיגן עומק הדברים, און פארשטיין וואס פארא הייליגע מאמענט עס רוקן זיך אונז אונטער, ווען די פעולה נשגבה פון 'לחדש אורה' ווערט אויסגעפירט און ס'ווערט פארווירקליכט פאר אונזערע אויגן די הבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו, בית צדיקים יעמוד"!

דבר בעתו מה טוב! צום עפענונג פונעם "לחדש אורה קאמפיין" ובפרט ווען מ'שטייט יעצט געציילטע טעג פאר די הילולא קדישא פונעם הייליגן עצי חיים מסיגוט זי"ע, שפירן מיר אלס א דבר בעתו, אנצוהייבן מיט א סעריע ארטיקלען "מה נורא המקום הזה", און עטוואס שילדערן דאס הייליגקייט און קדושה פון דעם הייליגן מקום, וואס אונזערע הייליגע רבי'ס האבן דארט געדינט דעם אייבערשטן א משך פון הונדערט און פופציג יאר, און פון דעם הייליג ארט איז ארויס דער דבר ה' ברמה פון רבותינו הקדושים פונעם ישמח משה זי"ע און זיינע הייליגע קינדער און אייניקלעך דור אחר דור, וואס וועט אי"ה אין די נאנטע צייט ווייטער נתחדש ווערן אלס מקום תורה ותפילה וטהרה.

קדושה ראשונה קדושה לעתיד לבא

מדברות קודש רביה"ק בעל ברך משה מ'סאטמאר זי"ע

געווען עס איז מיט 22 יאר צוריק ו' אלול תשנ"ה לפ"ק, ביומא דהילולא קדישא פונעם ייטב לב זי"ע, איז אפגעהאלטן געווארן דער דינער לטובת דעם מוסד "רב טוב" אין קרית יואל, האט זיך דער רבי מרן בעל ברך משה זצ"ל צושמועסט איבערן בעל הילולא דער ייטב לב זי"ע, וועלכער האט באלויכטן די וועלט מיט זיין תורה און קדושה, און מעמיד געווען הונדערטער תלמידים וואס האבן מפיץ געווען זייער הייליג ליכט איבער גאנץ אונגארן ומחוצה לה, ובתוך הדברים האט דער רבי ארויסגעברענגט א מורא'דיגן רעיון וואס דארף אונז היינט צוטאגס שטיין פאר די אויגן.

מיר זענען מעתיק עטליכע אויסצוגן פון די הייליגע ווערטער:

דער ישמח משה אין סיגעט

"אין תהילה למשה וואס דער וואלאווער רב ז"ל האט געשריבן זכרונות וואס עס איז געווען ביים זיידן דער ישמח משה ז"ל, דערציילט ער דארט אז ווען מ'האט אויפגענומען דעם זיידן רבי אלעזר ניסן ז"ל אלס רב אין סיגעט נאך אין די צייטן פונעם ישמח משה, איז דער ישמח משה דעמאלטס געקומען אויף א שבת קיין סיגעט צוזאמען מיט רבי אלעזר ניסן, און עס איז דארט ארויסגעגאנגען א גרויסער עולם...

... אבער נאכדעם איז רבי אלעזר ניסן נישט געבליבן אין סיגעט אויף קיין לאנגע צייט, ער איז תיכף אוועק געגאנגען צוריק, עס איז געווען אין סיגעט בימים ההם זייער פשוט'ע מענטשן, און די באבע ע"ה וואס איז געווען א גרויסע מלומדת - ווי מ'זעהט עס אין די בריוו - האט עס נישט געקענט פארנעמען.

דער הייליגער שטול

אגב, איז אינטערעסאנט וואס איך האב נאך געזעהן מיט מיינע אויגן, עס איז געווען א שטול וואס רבי אלעזר ניסן איז דערויף געזעסן, א טונקעלע שטול איז עס געווען, אזוי שווארץ פון לעדער, און רבי אלעזר ניסן, ווען ער איז אוועק געפארן האט ער איבערגעלאזט דעם שטול ביי א שכן דארט ווי ער האט געוואוינט, און די שטוהל איז ביזן סוף געווען אין סיגעט.

ווען דער ייטב לב איז געקומען האט איהם א איד אפגעגעבן די

דער הייליגער ישמח משה זי"ע איז מקדש דאס מקום

מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו אז אויף דעם מקום קדוש "שוהל הויף" אין סיגוט, רומעניע, האבן געדינט

חורבן הבית: איבערבלייבענישן אינעם בנין פונעם שטאטישן שוהל נאכ'ן חרוב ווערן אין די צייטן פון די ביטערע מלחמה. ארויסקוקנדיג פון די אונטערשטע פענסטער: די ארומיגע בנינים וואס זענען דאן געשטאנען אינעם שוהל-הויף

דעם אייבערשטן אבותינו ורבותינו ממשה עד משה, אנגעהויבן נאך פונעם ראש השושילתא דקדישא, מש"ה איש האלקים, מרן בעל ישמח משה זי"ע בשנת תקצ"ד, דורכאויס אלע הייליגע רבי"ס פון שושלת סיגעט סאטמאר, און געענדיגט ביי מרן הגה"ק רבינו בעל ברך משה זי"ע, בשנת תש"ז, א צייט אפשניט פון איבער הונדערט און צען יאר.

אין די פאלגענדע סעריע וועלן מיר אי"ה שילדערן גענוי ווי אזוי די השגחה עליונה האט דאס געפירט אז דאס מקום זאל נתקדש ווערן מיט אזא קדושה יתירה, וואס איינער האט צוגעגרייט דעם באדן פארן צווייטן, יעדער טאטע האט זיך געזארגט פארן המשך הדורות דור אחר דור עד ימינו אלה.

הצעת הרבנות אין סיגעט

בשנת תקצ"ד לפ"ק נאכדעם וואס עס איז נפטר געווארן דער סיגעטער רב הגה"צ רבי מנחם מענדל שטערן זצ"ל בעמח"ס דרך אמונה, זענען די ראשי הקהילה אריבער געקומען קיין איהעל, און אנגעטראגן דאסרבנות פארן בן יחיד פונעם הייליגן ישמח משה, ה"ה הגה"ק רבי אלעזר ניסן זצוק"ל.

דער ישמח משה האט שטארק געהאלטן פון די הצעה, און ער האט אפילו אפגעשריבן א מורא'דיגן בריוו צו די ראה"ק אין סיגעט, ווי ער איז מחזק די החלטה:

"הוית ששמעתי כי אתם מבקשים רב ומורה לקהלתכם, הננו בזה להודיעכם כי בני יחידי ראוי לאותה איצטלא, והוא גדול כאחד הגדולים בחריפותו ובקיאותו וקדושתו, ואם כי כלום אב מעיד על בנו אולם אנכי אגלה טפח ומכסה טפחיים ולא תבושו בו בעולם הזה, ולא תכלמו בו לעולם הבא".

דער מורא'דיגער אינהאלט פונעם בריוו רעדט פאר זיך ווי אזוי דער הייליגער טאטע האט געהאלטן פונעם זון, און וואס עס איז געווען זיין מיינונג איבער איהם.

רבי אלעזר ניסן ז"ל האט דאן ערהאלטן א כתב רבנות פון די שטאט סיגעט, ווען 82 בעלי בתים פון די שטאט האבן זיך אונטערגעשריבן דערויף.

מיט די שטארקע חיזוק און שטיצע פונעם טאטן, האט רבי אלעזר ניסן ז"ל מחליט געווען אנצונעמען דאס רבנות אין די שטאט, און עס איז באשטימט געווארן א זמן ווען ער וועט ארויספארן אויפן וועג צו די שטאט סיגעט, לשכון כבוד בתוכה.

דער מלכות'דיגער קבלת פנים

ווען רבי אלעזר ניסן איז ארויסגעפארן אויפן וועג קיין סיגעט,

בימים ההם! היסטארישער בילד פונעם גרויסן שטאטישן שול אין סיגוט, וואו רבותינו הק' זי"ע האבן געדאווענט אין די ימים טובים און געהאלטן די דרשות שבת הגדול/שבת שובה

האט אויך דער פאטער דער הייליגער ישמח משה זי"ע זיך מיטבאגלייט אויף די נסיעה.

דער ישמח משה זי"ע איז שוין אין יענע תקופה געווען בימי זקנותו, אינגאנצן געציילטע יארן לפני פטירתו

מכון לשבתך: צוגרייטונגען ווערן שוין געמאכט אויפ'ן פלאץ מיט'ן אוועקנעמען אלטע איבערבלייבענישן און צוגרייטן דעם באדן צו קענען אויפבויען דעם נייעם בנין

לחה"ה, ער איז געווען מפורסם מקצה העולם ועד סופו מיט זיין גאונות, צדקות וקדושה, און טויזענטער אידן זענען געווען חרדים למוצא פיו, און יעצט הערנדיג אז דער אלטער איהעלער רב לאזט זיך ארויס אויפן וועג פון איהעל קיין סיגעט, האט אונגארן אויפגעציטערט, און טויזענטער אידן האבן זיך געגרייט מקבל פנים זיין דעם צדיק הדור דורכפארנדיג זייער שטאט.

במשך דעם גאנצן וועג, וואו דער ישמח משה איז אריבער געפארן זענען ארויסגעקומען טויזענטער אידן, חסידים ואנשי מעשה, זקנים עם נערים, אלע מלובש בבגדי שבת ויו"ט, און מ'האט זיך געשטופט צו קענען כאפן א בליק אויף די הייליגע צורה פון משה איש האלקים.

די זקני הדור האבן דעמאלטס געזאגט אז זיי געדענקען נישט מימיהם אזא ריזיגן קיבוץ פון טויזענטער אידן וואס זאלן זיך צונויפקומען אויף איין פלאץ, און אפגעבן דעם כבוד התורה פארן גדול הדור.

דער הייליגער ישמח משה ברוב קדושתו האט נישט סובל געווען דעם כבוד, און ער האט זיך ביטערליך צעוויינט אויף דעם וואס אזויפיל אידן זענען זיך מטריח וועגן אים, און קומען אים אפגעבן א כבוד וואס ער האט זיך בכלל נישט פארדינט. און ער האט מיט ביטערניש נאכגעזאגט די ווערטער פון חכמינו ז"ל "אוי לו למי שהעולם מטעין בו".

האט זיך רבי אלעזר ניסן אנגערופן "טאטע, דער כבוד וואס דו אידן שטרענגען זיך אן ארויסצעווייזן ביי די געלעגענהייט דאס איז נישט פאר דיר, נאר פאר די תורה וואס דו האסט געלערנט, ווייל די אידן ווייסן אז אלע יארן האסטו זיך געמוטשעט צו לערנען און דו ביסט א גרויסער תלמיד חכם".

האט זיך דער ישמח משה בארוהיגט און געזאגט "נחמתני בני נחמתני", און ער האט מיט דעם געטייטשט דעם פסוק אין תהילים (קאפיטל ט"ז) לכן שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכון לבטח. ווי עס איז געדרוקט אין ספר תפילה למשה אויף תהילים אויף דעם פסוק.

ווי פארשטענדליך אנקומענדיג קיין סיגעט זענען אלע תושבי העיר והגלילות זיך צוזאמען געקומען מקבל פנים זיין די צוויי רועים הנאמנים, דעם הייליגן ישמח משה זי"ע מיט זיין זון דער נייער מרא דאתרא, און מיט גרויס כבוד האט מען אריינגעפירט דעם רב אינעם גרויסן שטאטישן ביהמ"ד, דער בית המדרש וואס איז אויפגעשטעלט געווארן מיט באלד צוואנציג יאר פריער בשנת תקע"ו - ווען הגה"ק בעל קונטרס הספיקות זצ"ל האט דארט משמש געווען ברבנות - און איז געשטאנען על תלה בנויה ביז ווען די דייטשע נאציס ימ"ש זענען אריינגעקומען קיין סיגעט

מדברות קודש רביה"ק בעל ברך משה מ'סאטמאר זי"ע

שטול וואס רבי אלעזר ניסן האט געהאט.

עס איז אינצווישן אריבער היבשע יארן, עס זענען פריער דארט אויפגענומען געווארן אנדערע רבנים, נאכדעם איז דער ייטב לב אנגעקומען קיין סיגעט, ס'האט זיך אזוי אלעס געפירט אז ס'זאל צוריקקומען פאר די קינדער, בגלל אבות תושיע בנים.

על מה עשה ה' ככה?

אויף דעם פרעגט מען פארוואס די השתלשלות איז אזוי געווען אז דער אויבערשטער האט אזוי געפירט אז דער ישמח משה האט זיך מטריח געווען פון איהעל ביז סיגעט וואס בימים ההם האט מען געדארפט פארן מיט א וואגן, און עס איז געווען לעת זקנתו, ער איז מיטגעקומען מיט רבי אלעזר ניסן, און רבי אלעזר ניסן איז נישט דארט געבליבן, ער איז תיכף אוועק געפארן, און דעמאלטס איז נאך די שטאט געווען אזוי שוואך, און רבי אלעזר ניסן האט נישט געוואלט בלייבן, און ער איז צוריק געגאנגען מיט די רביצין, און אסאך יארן דערנאך איז דער ייטב לב אנגעקומען אהין?

קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא

איך האב היינט געטראכט אז **דאס וואס דער ישמח משה איז אהינגעפארן, איז געווען ווייל ער האט געדארפט צו קומען קיין סיגעט צו מאכן עפעס א מין הכנה פאר זיינע דורות שפעטער.**

באמת, ווען דער ייטב לב איז אנגעקומען האט ער געמאכט א גרויסע איבערקערעניש אין די גאנצע געגענט מארמאראש, ער האט תיכף געמאכט א ישיבה, און עס איז אים דאך געגאנגען אין לעבן די ישיבה, און ער האט געלערנט מיט קליינע אינגלעך, זיי האבן געלערנט און זענען אויסגעוואקסן גדולים.

מ'זעהט פון די תשובות אין שאלות ותשובות אבני צדק פון זיידן דער ייטב לב, כמעט זייער אסאך פון די תשובות שרייבט ער פאר זיינע תלמידים וואס זענען אויפגעוואקסן גדולי תורה, ער האט געמאכט א מהפיכה אין די גאנצע געגענט, ער האט אסאך געטון אין די גאנצע געגענט.

און צו וואס האט דער ישמח משה געדארפט קומען אהין?! אויך נאר צו מאכן דארט א הכנה!

דער ייטב לב, אוודאי איז ער געווען גענוג גרויס, אבער עס קען זיין אז ער וואלט נישט געקענט גענוג אויפטון דאס וואס ער האט אויפגעטון, ווען נישט דאס וואס דער ישמח משה איז געקומען פריער מיט רבי אלעזר ניסן, אלעס פירט דער אויבערשטער מיט השגחה פרטיות.

און אזוי האט ער טאקע איבערגעמאכט גאנץ אונגארן, וואס איז געווען לויטער עמי הארצים אין אונטערגעגענט, די אונטערגעגענט וואס געהערט נישט צו אויבערלאנד, צו פרעשבורג וואס דער חתם סופר האט געמאכט דארט.

די השפעה פונעם ייטב לב מכח קדושת אבוה"ק

איך האב ביי מיר א כתב יד וואס רבי אלעזר ניסן האט געשריבן ווען ער איז געווען אין סיגעט בשנת ת"ר, שרייבט ער דארט וועגן א שוחט אין א שטעטל טשארדא, שרייבט ער: "פקודתי שיבא לפני ואדבר עמו אודות השחיטה בישוב טשארדא", מסתמא האט ער געזעהן אז די שחיטה גייט נישט ווי עס דארף צו זיין.

אזוי האט ער אויפגעטון אין די אלע דערפער אין די שטעט, אבער ער האט זיך אויפגעהויבן און ער איז אוועק געפארן, און שפעטער נאך יארן לאנג איז אנגעקומען דער ייטב לב, און ער האט געמאכט די ישיבה, ער האט איבערגעמאכט די גאנצע געגענט אין אלע דערפער.

אין מיינע צייטן איז שוין געווען אין אלע דערפער אידן תלמידי חכמים, מ'האט געוואוסט אז דאס זענען תלמידים פונעם ייטב לב.

דער ייטב לב שרייבט דאך פארדעם אין די צוואה "שלא אבוש עם תלמידי לא בעולם הזה ולא בעולם הבא", ער האט געזאגט אז ער וועט זיי אלע צונויפנעמען.

איז אוודאי געווען עפעס אזא מין אנגרייטונג פארוואס דער ישמח משה האט געדארפט קומען פארן ייטב לב, גרייט מאכן דארט דעם באדן אז ער זאל קענען זיין".

בשנת תש"ד לפ"ק, און איר חרוב געמאכט.

יענעם שבת קודש האט דער הייליגער ישמח משה זי"ע אויפגעטרעטן מיט א דרשה אינעם בית המדרש פון די שטאט סיגעט.

אט די דרשה איז געווען די ערשטע דרשה וואס דער אבי השושלת האט משמיע געווען באותו מקום ובאותו מעמד, ווי אלע זיינע אייניקלעך גדולי הדור ממשיכי שושילתא קדישא האבן

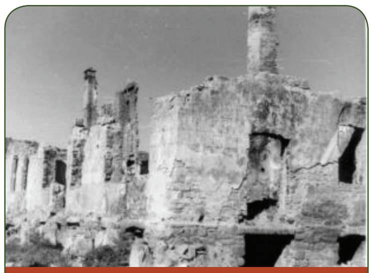

באש הצתה: איבערבלייבענישן פון די הייליגע דירה און חסיד'ישע ביהמ"ד פון רבותינו הק' זי"ע, נאכ'ן פארברענט ווערן אין די צייטן פון די ביטערע מלחמה

במשך די יארן אויפגעטרעטן מיט דרשות אויף דעם ארט.

עס בלייבט א רישומא קדישא

צו פארשטיין דעם עומק המושג וואס פארא קדושה עס איז דא אויף א מקום ווי א פריערדיגער צדיק אמת האט געדינט דעם אייבערשטן בקדושה ובטהרה, וועלן מיר איבערגעבן צוויי מעשיות וואס ווערט געברענגט אין תהילה למשה:

ווען דער **ישמח משה** זי"ע האט נאך געוואוינט אין שינאווע, האט ער געדאווענט אין א צימער וואס איז געווען נאנט צום ביהמ"ד, וואס דארט איז געווען דער מקום תפילה פונעם רבי'ן **רבי שמעלקא** זי"ע, וועלכער איז געווען רב אין די שטאט בעפאר.

איינמאל פרייטאג צונאכטס

בחורבנה: א בליק אויפ'ן חורב'ן צושטאנד פונעם בנין ביהמ"ד הגדול (שטאטישער שוהל) אין סיגוט, פון אינדרויסן אויף די רעכטע זייט פונעם געביידע

אינמיטן דאווענען האט דער ישמח משה געשפירט א געהויבענע בחינה פון 'יראה', אויף א פארנעם וואס ער האט קיינמאל נישט געשפירט פריער, און במשך די גאנצע וואך איז ער געבליבן אין די געוואלדיגע בחינה.

א וואך שפעטער אינמיטן דאווענען האט ער מרגיש געווען א אויסערגעווענליכע מדריגה אין אהבה, עס איז ממש געווען אין א בחינה וואס ער האט געשפירט אז דאס חיות גייט אים ארויס מחמת גרויס השתוקקות צום רבש"ע, און די מדריחגה האט אויך אנגעהאלטן די גאנצע וואך.

האט דער ישמח משה געזאגט "די געהויבענע מדריגות איז נישט געקומען צו מיר בכוחי ובזכותי, נאר דאס איז די קדושת המקום וואס איז געבליבן אויף דעם פלאץ וואו דער רבי רבי שמעלקא זי"ע האט געדינט דעם אייבערשטן, און מכח די קדושה איז דאס געקומען צו מיר, און די קדושה בלייבט אויף דעם מקום לדורות עולם"...

איינמאל האט דער **ישמח משה** דערציילט פארן אייניקל הגה"צ רבי **שמואל גארליצער** זצ"ל אז זייענדיג רב אין שינאווע איז אויסגעקומען אז ער האט געדארפט זיין אין א דערנעבנדיגן דארף צוליב א געוויסן ענין.

ווען עס איז אנגעקומען דער זמן תפילה האט ער זיך געוואנדן צום בעל אכסניא פון די דירה וואו ער איז איינגעשטאנען, און ער האט אים

מה נורא המקום הזה: דער באדן וואו עס איז געשטאנען דער גרויסער שטאטישער שוהל - מערקט אויף רעכטס: דער מאנומענט צום אנדענק פון קדושי עיר סיגוט הי"ד

שלא ייבוש המעיין: דער בנין המקוה (וואס דער מעיין-טהור איז נאך אוועקגעשטעלט געווארן דורכ'ן הייליגן ייטב לב ז"ע) אינעם חרוב'ן צושטאנד אין די צייטן פון די ביטערע מלחמה

געבעטן אז ער זאל אים צושטעלן א ריין רואיג ארט וואו ער זאל זיך קענען שטעלן דאווענען פארן רבש"ע.

דער בעל אכסניא האט געצייגט פארן ישמח משה אויפן שייער נעבן זיין הויז, וואס דארט איז זייער צוגעפאסט פארן דאווענען.

נאכ'ן דאווענען איז דער ישמח משה צוגעקומען צום בעל הבית און ער פרעגט אים "זאגט מיר וועלכער גרויסער צדיק האט שוין געדאווענט אויף דעם פלאץ".

דערציילט דער בעל אכסניא: מיט יארן צוריק איז אויסגעקומען אז דער רבי רבי אלימלך זי"ע איז אריבערגעפארן דעם דארף, און טאקע פונקט ביי דעם שייער האט ער זיך אפגעשטעלט דאווענען".

האט דער ישמח משה געזאגט: "אט די קדושה פון די תפילה פונעם הייליגן רבי'ן רבי אלימלך האב איך דא מרגיש געווען"...

וואס קענען מיר דען צוגעבן...

מיר האבן נישט קיין השגה אפס קצהו וויפיל קדושה וטהרה עס ליגט איינגעזאפט אויף דעם כברת ארץ, אויף דעם שטח אדמה, דער הייליגער באדן וואס אבותינו ורבותינו דור אחר דור האבן פאר צענדליגער יארן דא געדינט דעם רבונו של עולם בקדושה והטהרה.

ווי גרויס איז די זכי' צו קענען מקיים זיין דעם: **וישבו בנים לגבולם!**

-- פארזעצונג קומענדיגע וואך אי"ה --